

FAMILIA ROMÂNĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

Anul I.

23 Martie v. 5 Apr. n. 1908.

Nr. 6.

„ROMÂN din BUCOVINA.”

Abonamentul:
pentru

Austria și Ungaria:

Pe un an . . . 10 cor.

Pe 1/2 an . . . 5 cor.

Pentru România:

Pe un an . . . 12 Lei.

Redacția și Admin.:

Budapesta, V. Strada
Csáky 23.

Proprietar-editor:

LUCIAN BOLCAȘ

SUMARUL:

Lazar Iliescu: Trubadurul (poezie).

I. Slavici: Puișorii (nuvelă).

Mil. Gașpar (Sorin): Pace (nuvelă).

Concursul lit. al „Fam. Rom.”: Tristia (vers.), Gîba pescarul, schiță.

Elena Bolcaș: Curierul Modei.

* * * : Pribeagul și speranța (versuri).

*

Cronică. — Răspuns la o întrebare. — Petrecheri. — Logodne. — Morți. — Tablouri de vînzare. — Postă. — Ce e viața? — De ce ne mărîtăm? — Ghi-cițuri. — Inserate.

*

ILUSTRĂȚII:

Român bucovinean. — I. Slavici. — Bucuria mamei. — Sezătoare din Săcele. — Tablouri de vînzare. — Ilustrații în text la „Modă”.

Trubadurul.

I.

„Mireasa mea e primăvara
„Și frate bun îmi este vîntul;
„Tot instrunîndu-mi lin chitara
„Așa colind întreg pămîntul.

„Vin de departe; sunt din țara
„Unde-i stăpîn și rege cîntul.
„Am rătăcit întreagă vara
„Și mi-s'a zdrențuit vesmîntul

Așa cîntă pe înserate
Prin locuri reci și depărtate
Un trubadur întîrziat.

Și castelana 'ngîndurată
Cum la fereastră sta plecată
Strigă: „Să între în palat“!

II.

Stă doamna tristă la fereastră,
Și cu privirea rătăcește
Departe 'n zarea cea albastră
Pe unde soțu-i pribegeste.

Cum floarea fără soare 'n glastră
Să pleacă și să 'ngelbenește
Așa și castelana noastră
De-atîta dor să ofilește.

Nici cînt de trimbiți nu răsună
Nici serenade 'n nopți cu lună,
E-atîta pace împrejur...

Ce galbenă, urîtă toamnă.
Doar' trist, alătura de doamnă
Suspînă bietul trubadur.

III.

O, cîntă-'mi cîntă-'mi trubadure
Cîntarea celui ce-a plecat
Printre străini, voind să fure
Pe Donna ce l-a fermecat.

Prin munți cu piscurile sure
O, spune-'mi cum a colindat?
Cum a putut vre-un om să 'ndure
Atîta cît i-s'a 'nîmplat?

Și cîntă-'mi lin, ca odinioară,
Cînd mi-ai cîntat înflă-oară
Atunci, l'al soarelui apus.

Să retrădesc iar' o clipită
Din vremea-aceea fericită
Din zilele care s'au dus.

IV.

— Și Don Rodrig, așa să spune, —
Iubea pe Donna Juanita
Cu gene lungi, cu plete brune
Și ochii negri ca ispița.

De dragul ei, sârmanul june
Castel și curte părăsit-a.
Și singur a plecat în lume
Ca să-'i răpească mult iubita.

Și-a rătăcit prin munții, care
Să deslușesc în depărtare
Și 'n ceruri creasta și-o înfig.

De-atunci i-s'a perdut de veste
Și cine știe unde este
Sârmanul, bietul Don Rodrig!...

V.

— O cîntă-mi trubadure iară
Cîntarea celei ce-a iubit,
A celei care-a fost să moară
De-atîta cît a pătimit.

Incet să picuri din chitară
Așa duios și liniștit
Ca ascultînd, să mi-să pară
Că eu am plîns și-am suferit.

Să simt că 'n suflet să strecoară
Ca niște picuri mari de ceară
Durerea celei ce-a murit.

Să simt aceeași zbuciumare
Și-aceleași chinuri arzătoare
Ca Donna care a iubit.

VI.

— Un trubadur cînta odată
Atît de lin și minunat
Incît prințesa, fărmeceată,
L'a îndrăgît și l'a urmat.

O lună după-aceasta, iată
Că trubadurul zvăpăiat
Lăsă pe 'nflă adorată
Și de-alta s'a înamorat.

...Trecură zilele și anii
Și ochii dulci ai castelanii
De-atîtea lacrimi s'au stîns.

S'a stîns frumoasa de-altă dată
Și peste groașa ei uscată
Uitarea vâlul și-a întîns.

VII.

Strigări și cînt de veselie
Pătrund grăbite în castel.
E sărbătoare, să se știe
Că azi sosește Don Niguel.

S'aude-un ropot pe cîmpie
Și-un glas la poartă: este el! —
De sus, din turla cenușie
Aleargă pajul Rafael.

Și puntea cade: la intrare,
Cu fața lui surizătoare
Stă Don Miguel nerăbdător,

Și Doamna 'n brațele-s'avîntă
Iar' trubadurul sus mai cîntă
Un cântec trist și plîngător.

VIII.

...Și trubadurul într'o sară,
Era tîrziu și viscoalea --
Și-a luat din gîd a lui chitară
Și, a plecat spre țara sa.

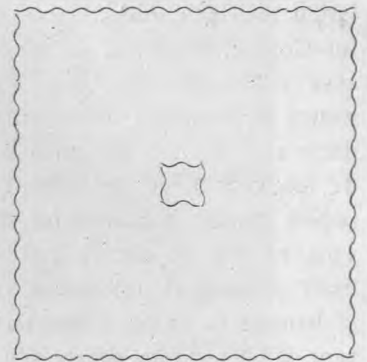
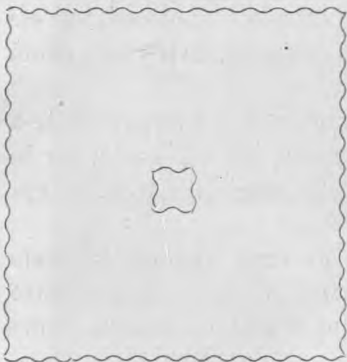
A doua zi îl căutară
Dar' nu l'au mai putut afla.
Să vede că i-a fost să moară
Culcat sub pătura de nea.

Domnița noastră 'ngălbenește
Și toată ziua să gîndește
La trubadurul ce-a pierit,

Și simte-aceeași zbuciumare
Și-aceleași chinuri arzătoare
Ca Donna care a iubit...

Lazăr Iliescu.

I. Slavici.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— NUVELĂ —

I.

»Nu mai vine Tăticu!«, — grăi Rica încet.
 »Ba vine!«, — îi șopti cu un fel de îndărătnicie Tica.
 »Așa-i, mamițico, că nu vine Costică?«, —
 întrebă Rica.
 »Așa-i că vine?« — întrebă și Tica.
 »Aveți, puișorilor, răbdare, — le răspunse Zoițica.
 Nu vine acum, dar vine.«
 »Ei, vezi, că nu vine?« — zise Rica.
 »Ei, vezi, că vine?« — zise tot atunci și Tica
 Și când vine, mamițico?«
 »Nu știu, maică, — răspunse iar Zoițica. Are
 treabă și-o să vie după-ce veți fi adormit voi.«
 »Și iar o să ne scoale, mamițico?, — întrebă Tica
 »Iar o să facă gură?«, — întrebă Rica.
 »Nu știu, maică.«

Tica și Rica, doi pepenași cu obraji rotunzi și rumeni și cu ochii mari și porniți pe plîns, erau una lingă alta în patul așternut, îmbrăcate numai în cămășuțele lor. Tica, născută citeva zile după Bobotează, era soră mai mare și împătura cu multă îngrijire niște petece frumoase, pe care primise dela Cocoana Mare, bunica ei, iară Rica, născută în același an cite-va zile înainte de Crăciun, era soră mai mică și mîngăia pe Pisu, marele cotoiu alb, care torcea tignit în brațele ei.

Zoițica, mama lor, ședea la masă în fața luminării de său, al cărei fitil îl scurta din cînd în cînd, cum era atunci obiceiul, cu mucarnițele, și drege o rochiță ajunsă prea scurtă.

Cum ședea așa, — cu capul plecat, — ai fi luat'o în lumina slabă a luminării drept soră mai mare a celor două fete, căci prea părea gingașă în toată înfățișarea ei, ca să le poată fi mamă. Din cînd în cînd însă ea 'și ridica puțin capul, își îndrepta ochii mari spre copii și suspina oare-cum prin ascuns: atunci era 'n fața ei ce-va ce-'ți reamintea pe maica Domnului, dar' nu pe cea ce-și ține copilul în brațe, ci pe cea ce stă sub cruce.

Femea cam înaltă, nu plăpîpdă, deși perită, cu obraji încă fragezi și plini, dară albi și lipsiți de sînge, cu părul netezit pe frunte și cu niște ochi mari oboșiți, sub niște sprincene dese, subțiri și lungi: s'o vezi și să te miri, că nu mai plînge.

Așa își petrecea dinsa nu numai sările, ci și zilele, mereu singură cu copilițele ei, care-i cântau mereu la ureche ca niște pui de sticlete și-i dădeau mereu de lucru. Dar zilele ca zilele și serile ca serile; cîtă vreme copilele erau în picioare, nu să simțea nici ea singură: grea îi era viața numai după-ce ele adormiau. Le acoperea, ca să nu răcească, le săruta încet, ca să nu le

deștepte, apoi stătea și să uita la ele și adese-ori i-să porniau lacrămile fără ca să plîngă.

De ea ca de ea, dar bietele copilele ei! Cum ar fi putut să mai plîngă cînd nu putea să se plîngă!?

Ea însăși și numai ea singură era vinovată, căci părinții ei nu voiseră cu nici un preț s'o mărite, iară lancu și Alecu, frații ei mai mari, erau gata să-i tragă lui Costică o bătaie, ca nici macar trei zile să nu mai stee 'n Pitești. unde era ca de pripaș. Nici că avea mutră de om bun de 'nsurătoare: un băiețaș de vre-o doue-zeci și unu de ani, copist cu o sută două-zeci de lei, la tribunal, ce i drept, de familie bună, dar horopsit pentru purtările lui de tatăl său. Ea însă nu voia să știe de aceste, ci-l vedea numai pe el — colea înalt și subțirel, totdeauna ca scos din cutie, sprinten și frumos la chip, cu mustăcioara lui abia mijită, deștept și nesecat în drăcii și'n răsfățături; ar fi fost în stare să fugă cu el, dacă nu s'ar fi muiat în cele din urmă toți, amăgiți de gîndul, că 'n căsnicie să va da și dînsul pe brazdă și să va face om mai potolit.

Au și trăit timp de vre-o doi ani destul de bine. Doi copii într'un singur an, sunt însă un lucru, care pune pe gînduri și pe cel mai ușuratec om. Au pus dar cu toții umăr la umăr și l'au trecut în timpul alegerilor, la poliție, unde avea două-sute zece lei pe lună, bez ceea-ce mai pica de ici și de colo.

Doamne, ce bine îi ședea uniforma!

La poliție e însă ea numai la poliție. Nu mai ai ore de serviciu hotărîte, ci trebuie să stai zi și noapte în fiecare clipă gata și ai a face cu fel de fel de oameni, care te trag unul la dreapta, altul la stînga, te ispitesc, te zăpăcesc și-ți i-au mințile, încît bine trebuie să te ții, dacă e vorba să n'ajungi nici la pușcărie, nici la casa de nebuni.

Costică să clătina între amîndouă.

După-ce pe'ca dimineața de acasă, o pornea cu țuicile, care-l așteptau pretutindeni gata pe tavă. Pe la zece urmau cafeluțele cu cognac ori cu rum. De masă rar să 'ntorcea acasă. După prînz era totdeauna în voie bună. Sările, în sfîrșit, e partea cea grea a serviciului, și de cele mai multe-ori să 'ntorcea abia după miezul nopții, totdeauna chefuit și nu odată cu lăutarii după el...

Sărmana Zoițică! Dac'o găsia durmind, o scula din somn și să certa cu ea pentru-că nu l'a așteptat, ci doarme ca o nesimțitoare, în vreme-ce el aleargă în treburi. Dac'o găsia veghind, să certa cu ea pentru-că nu să odihnește, ci stă clocind cine știe ce 'n capul ei! Așa ori așa, nu să așeza la odihnă până-ce nu să 'mpăcau, și adese-ori îi prindea ziua certîndu-se, ba dela un timp încoace el o și lovea, cînd își perdea răbdarea.

Mai urit era însă, că le deștepta din somn și pe fetițe, ca să le dee ici o prăjitură ori o bucatură de acadea, colo o păpușică ori o panglicuță, și ele bietele stăteau somnoroase, ori plîngeau, vîzîndu-i cum să ceartă.

Iară Zoițichii nu-i rămînea decît să le îneco toate în sufletul ei. Lasă că-i era rușine să se plîngă, dar nici nu-i ședea bine să-și dee de gol bărbatul și să mai și temea de frații ei, care erau și acum în stare să-i tragă o bătaie lui Costică, deși era nu mai puțin decît om al poliției.

Răbdare, rușine, sfială, dragoste sunt însă și ele tot lucruri omenești și au o margine, dela care înainte să perd.

După-ce fetițele una după alta au adormit și le-a acoperit și sărutat, ca de obicei, ea s'a așezat iar la masă, dar nu mai putea să lucreze, ci stătea — așa perdută 'n gînduri negre.

Răbdarea și-o perduse de mult, rușinea și sfiala îi slăbiseră, și numai dragostea îi era viuă, atît cătră fetițele ei, cit și cătră dînsul, care nu era, la urma urmelor, decît un nenorocit.

Dacă n'ar fi fost aceasta, de mult ar fi rupt-o într'un fel: ori și-ar fi curmat zilele, ori s'ar fi dus în lume, ca să i-să peardă urma. Nu putea însă să-și părăsească copilele, și tot mai avea nădejde, că el o să-și vie 'n fire, căci le iubea și el pe fetițe și cel-ce iubește, mai curînd ori mai tîrziu, să biruie pe sine însuși.

Pe la unu după miezul nopții, în sfîrșit, ea a auzit lăutarii și din cînd în cînd cite un chiot. Tot îi mai venea și-acum să între 'n pămînt de rușine și să mîngăia numai cu gîndul, că vecinii dorm și prăvăliile sunt închise. Știînd însă ce are să urmeze, ea să îndreaptă și-și încoardă toate puterile, ca să-l primească, ba nu i-ar fi părut rău, dacă lancu și Alecu ar fi stat ascunși pe unde va prin apropiere, ca să iasă la timp potrivit fiecare din cîte-un colț și să-i tragă smintitului o bătaie bună, ca să știe macar de frică!

Nici așa singură nu să temea însă de el, căci avea 'n dosul ei pe Tica și pe Rica, pe care dînsul nu putea să le vadă plîngînd.

«Unu-i Costică Bălaș!, — strigă el, oprindu-se 'n ușa deschisă cu o lovitură de picior. Stai, cocoană, hai!? — și-ți păzești copiii? Dar fetițele nu puteau să aștepte și ele, până ce sosesc eu? Nu cum va sunt numai ale Dtale? Hai!?»

«Haid! — Plecați de aici!, — le zise Zoițica lăutarilor, care urmau a cînta la intrare. Nu vi-e rușine obrazului să profitați de slăbiciunile omului!?»

«Ei, așa din cînd în cînd cite un chef nu strică, răspunse contrașul. Să mai premenește singele.»

«N'ai înțeles!?, — să răsti Costică. Le vorbesc pereților? De ce i-ai culcat pe copii? Ori nu sunt și ai mei!?»

Zoițica le trînti lăutarilor ușa 'n nas.

«Bîne, Costică, — grăi apoi. Cînd o să se sfîrșească aceasta? Dacă nu ți-e greu de lumea, care te vede umblind ca un căpiat, cu lăutarii după tine, să-ți fie măcar milă de copilașii tăi.»

«Ce copilași!?, — strigă el. Tot copilași și iar copilași! N'ai altă treabă, decît să-i torni și să mi-i

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BUCURIA MAMEI

trintești în nas. Asta mi-a trebuit mie! Cîte doi pe an! Cînd ți-e lumea mai dragă, să-ți plîngă copiii și să te iee muierea de scurt. Te faci nisnai, cocoană: de ce mi-ai adormit fetițele? Nu sunt oare și ale mele!?

El scoase cu chiu cu vai din buzunarul de din dărăt al tunicii, niște prăjitură stîrcită și să îndreptă spre pat, ca să le deștepte pe fetițe și să le dea cîte o bucată.

Zoițica să așeză în dreptul patului, ca o cloșcă în fața puilor.

»Astîmpără-te, omule, și lasă copiii să doarmă, — îi zise ea, voind să-l depărteze de pat, — nu-ți mai speria!»

»De ce am copii, dacă nu pot să le dau ce vreau și să fac cu ei ce vreau?, — întîmpina el. Sunt numai ai Dtale, cocoană? Nu sunt oare și ai mei!? La o parte, slutenie!, — strigă el. Vreau să-mi văd puișorii și să-mi fac plăcerea cu ei!»

»Lasă fetițele, zic!» — strigă ea, puindu-și amîndouă mâinile 'n piept și depărtîndu-l, încît el începuse să șovăie.

Ochii lui să opriră însă asupra motanului, care rămăsese și el dormind într'un colț, la picioarele patului, și la petecele rămase frumos împăturate, lîngă Rica.

»Auzi, mamă, care lasă spurcăciunea de motan în pat cu copiii!, — strigă el. Și acele ce zdrențe sunt!?, — strigă iar, apoi îi dete Zoițichii brînci, luă cotoiul și-l aruncă cît colo, iar petecele le risipi prin casă.

»Nu speria copiii din somn!», — strigă dînsa, gata de a să arunca la el.

În zadar erau însă toate stăruințele ei, căci el voia cu ori-ce preț să-și sărute puișorii, cum le zicea el, să se uite 'n ochii lor, să vorbească cu ei, să le dea prăjitura și să-și vadă mîncînd'o. Dacă aștepta până dimineață, putea să aibă mai îndeplin mulțumirile aceste: el ținea însă să le aibă acum, fără întîrziere, și Zoițica, știindu-și apucăturile, își călcă în cele din urmă pe inimă și să lăsă, plîngînd, pe un scaun.

Fetițele, deșteptate din somn, începură să se mișoare. Rica de o fire mai iute, aruncă prăjitura cît colo și să dete la o parte, cînd tatăl ei voi s'o mîngăie, iar Tica, mai domoală, să lăsă, ca să o sărute, dar nu voia să mînce, ci strivi prăjitura între degetuțele ei.

»A dracului seminție!, — grăi dînsul, îndîrjit. Le-ai făcut ca tine, de amărăsc viața celui-ce are slăbiciune de ele!»

»Cum ți-o amărăsc eu pe a ta, care ai mare slăbiciune de mine», — îi zise ea, cuprinsă de amărăciune.

»Am avut, — răspuse el, — am avut, dar mi-s'a înăcrit! Mă încălecuse, par'că, necuratul, de credeam c'am prins pe Dumnezeu de un picior, și abia tîrziu am ajuns să văd, că m'am încărcat cu Doamne-ajută și mi-am luat ciumă 'n casă».

»Bine, Costică, — zise ea, înduioșată, — ce ți-am făcut și ce-ți fac eu ție, de mă batjocurești toate serile 'n felul acesta?»

»Ce mi-ai făcut!?, — întîmpină el. M'ai încurcat. Ce-mi faci? Nu mă lași în pace, te ții de capul meu, m'ai făcut de am ajuns de risul lumii. Auzi Dumneata, om la vîrsta mea, care are nevastă ce-l ține de scurt, — urmă el, — doi copii în ființă și-al treilea pe drum! Asta mi-a trebuit mie!? Dacă plec la treabă, să bag de samă, ca să nu beau cu un păhar mai mult, ori să stau de vorbă cu vre-o femeie, că mă vede, fie frate-tău ăla, fie frate-tău ălalt, fie vre-o rudă, fie vre-o cunoștință a coconului Barbu, că dau de dracul. Afurisitul ăsta de cuib! ăsta e oraș!? Un cuib prost el Ori-și-unde te duci, toți te cunosc. Sara, cînd ai voi să mai stai și tu, — ca om ce ești, — cu cine-va, ți-e gîndul mereu la nevastă și la copii și nu-ți tîgnește bucățica de chef, pe care ai voi s'o faci, iară cînd te 'ntorci înainte de vreme acasă, vii pe furiș, ca să nu prinzi de veste vecinii și întri cu frică 'n casă. Asta e viață?, — strigă el. E viață aceasta!? Nu e viață, e batjocură! Eu vreau să trăesc, cocoană, — strigă iar, dînd cu pumnul în masă, — să trăesc cum să trăește, după chipul și asămănarea mea: unu-ți Costică Bălaș!»

Zoițica stetea și să uita cuprinsă de milă la el.

»Bagă de seamă, Costică, — îi zise ea în cele din urmă, — că toate au în lumea aceasta un sfîrșit: răbd și eu cît pot, dar o să te pomenești într'o zi că nu mă mai găsești cînd vii acasă.»

»De-ar da bunul Dumnezeu una ca aceasta!, — îi răspuse el. I-aș plăti popii să-mi cetească șapte molitfe, și-ași trage un chef de i-ar merge pomina! Nu te duci însă, ci te ții ca scăetele de coada oil!»

Tica și Rica, răpuse de somn, adormiseră iar.

Zoițica să duse să le acopere, apoi, nemai putîndu-și stăpîni plînsul, plecă să iasă la aer.

»Unde te duci!?, — grăi dînsul, plecînd după ea. Nu fugi! Stăi aici la față de masă!»

El o cuprinse apoi în brațe, ca s'o aducă înapoi, și, schimbat de-o dată la fire, o sărută de mai multe ori, în vreme ce dînsa să zbătea.

»Lasă-le, — îi zise muiat, — aceste sunt prostii — de ale beuturii. Tot țin eu la tine!»

»Dacă mi-te faci nesuferit, bindu-ți în fiecare zi mințile», — răspuse ea, adînc măhnită.

»Uite, nu mai beau!, — răspuse el căit. Îți făgăduesc, că nu mai beau! Să nu mai am parte de tine, dacă mai beau.»

From Slouig

PACE

(Urmare și fine).

❁ După un timp abia îi răspunse Voevodul:

— Ce, ești tot copil bătrîn? Tu ai trăit în lupte, fără altă grije, fără sabia și calul tău. Dar ceilalți au copii, femei, — și tu nu știi, nu poți să știi ce-ți inima și dragostea femeii. Ce ai iubit tu în viața ta?

— Eu Măria-Ta? Eu am iubit... Moldova! Așa cum nimeni altul. Și am urit numai pe aceia, cari au urit-o pe dînsa. Și mine am să-mi pecetluiesc dragostea, cu pecetea morții. Ai să vezi mine Măria-Ta, și voi cu toții, cum moare pentru țară, boerul Nicolae Brateș. Și din feciorii mei două sute și optzeci au să moară cu mine, mi-or jurat-o, și eu îi cunosc.

— Dar dacă nu te vrea moartea? întrebă Buftea vornicul, ajuns la renume prin faptul, că după o cină la Suiatya, a beut singur două poloboace de vin, fără nici un semn de slăbiciune.

— Ce să nu mă vrea moartea? O vreau eu pe ea. Căci pentru ce să mai trăiesc? Să văd Moldova mea îngenunchiată? Ar fi prea mult... nu... mai bine e să mor. De o mie de ori mai bine.

— Noapte bună boeri dvoastră, grați Stefan, și plecă spre cortul său, să se dea odihnei.

Boerii rămași priviră în urma lui, ca 'n urma unui sfînt ce părăsește lumea. Cînd era atît de departe, încît nu mai putea auzi vorbele lor, bătrînul Stanciu, care pînă acum stătuse tăcut, înfășurat în gînduri, să încumetă la vorbă.

— Oameni buni!, grați el, mie parecă tot nu mi-să pare, să peară așa de-odată Moldova noastră. Dar Măria-Sa așa crede, și o să fie așa... Hm... hm... greu lucru, năpraznică lovitură. Dar ce să-ți faci; trebuie să o primim. Iar mă întorc, adause el, nu-ți modru de scăpare, nici chiar minune nu ne poate ajuta, afară de — Doamne apără de rușine — fuga. Dar ce mai stau de vorbit? Am îmbătrînit, nu-ți vorbă.

— Dacă e vorbă de fugit — luă vorba eară Nicolae Brateș — atunci unul poate numai fugi și și acela e dator să fugă, trebuie să fugă... Domnul.

— Domnu-u-l... să mirară boerii. Cum, el să fugă, Stefan Măria-Sa? Brateș, ce vorbești tu?

— Eu știu ce vorbesc — răspunse acesta. Domnul trebuie mîntuit, viața lui e sfîntă, capul lui e uns cu mirul regilor. În urgia ce să va descărca peste țară, cînd nimeni nu va ști unde îi e capul, cînd țărani reîntorși nu vor ști ce să înceapă, ce va fi atunci? Dar dacă să va ști că el a scăpat, în jurul lui să va aduna iarăși gloata, și atunci Moldova va scăpa. Dar cum va închide ochii El... este și va rămînea perdată pentru vecie. De aceea am zis și zic, că Vodă trebuie scăpat, ori cum, dar trebuie să fugă.

— Dar el nu va fugi, El moare cu noi, strigară unii, cunoscînd prea bine firea lui Stefan.

— Am avut eu grije de toate, zise Brateș. În clipa cînd dușmanul ne va zdrobi pe noi, cînd ne va răzbi, douăzeci de feciori din „vulturii” mei cei mai viteji, îl vor scoate din vârtejul luptei, cu voe ori fără voe, și-și vor duce la munți.

Boerii ascultau mirîndu-se. La acest lucru nici unul dintrînșii nu s'a gîndit.

Brateș îi privi și apoi întrebă:

— Ori nu-ți bine?

— Tu ești mare om Nicolae, răspunse Stanciu, Măria-Sa trebuie scăpat, ear noi ceilalți o să murim în tihnă. Cînd Domnul e scăpat, e scăpată și Moldova. Dar acum să ne dăm și noi la odihnă, ziua de mine să ne găsească senini.

Eroii pregătiți de moarte, își strînseră călduros mâinile și să respirară în noapte.

Din depărtare să auzi țîpetul fioros al unei bufnițe, la care răspunse din vale un armăsar nechezînd. Fierose semne în ajunul morții.

V.

Zorile aflară pe Moldoveni la locurile lor. Pădurița mică gema de greutatea celor 10.000 de oameni. Drumul Sultanului ducea tocmai pe sub pădure, și lîngă drum Părăul-Alb alerga voios la vale, printre petrele respirate întrînsul. Din susul drumului, încă departe, vîntul de dimineața aducea un murmur deosebit, un amestec fioros de glasuri neînțelese. Era tabăra turcească, ce să apropia.

Încă înainte de a răsări soarele, boerii își puseră roibii, ne mai avînd lipsă de dinșii, că de scăpat nu voia nici unul să audă. Pedestrii, cu săbiile trase, stăteau acum în marginea pădurii, așteptînd dușmanul. Numai ceata de 300 de feciori a lui Nicolae Brateș, stătea de dînsus de pădure, la loc deschis, călare, în fața dușmanului. El cu feciorii lui voiau să moară călări, în lupta care le-a fost dragă.

Și cum băteau razele de soare în hainele lor roșii, strălucind peste topoarele grozave, păreau ca și o arătare din povești.

Voevodul, care-și privea de pe colnicul umbrît de stejarul uriaș, își simți ochii de-odată umplîndu-se de lacrimi. Prin mîntea lui trecură ca fulgerul, luptele de glorie, domnia lui de aur în Moldova. Și acum toate să vor sîrși. În jurul lui era un singur om, Mirza, fiul lui Stanciu. Pe fața lui tină, ranele aduse dela Nistru încă nu să vindecaseră. — Spre dînsul să întoarse Voevodul.

— Mirzo!, să nu-ți tremure mâna. Când dușmanul va răzbi peste ai mei, tu să izbești, nu vreau să ridă Mohamed de mine. Să cade ca odată cu țara să cadă și capul Domnului ei! Mirza plecă capul și strînse în mâni mînerul junghiului.

Un nou raș de colb să arată pe drum, și peste puțin un călăreț de alui Brateș să oprî ca fulgerul înaintea Voevodului, strigînd:

— Măria-Ta! Încă o vâlcea și sunt aici. Eu merg și-mi iau locul. Și dispărî precum a venit. Prin desîșul pădurii trecî un freamăt zizăitor; s'au întins săgețile în arcuri.

Dinspre dușmani zgomotul devenea din ce în ce mai mare, glasurile eșiau la iveală.

De-odată în vârful dealului din față apărură Spahii, în hainele lor albastre. Un strigăt puternic cutremură văile, cînd dădură cu ochii de ceata lui Brateș. În pădure Români așteptau în tăcere să nu-i bănuiască nimeni.

Stefan cum văzî dușmanii, să întoarse cătră Mirza, zicînd:

— Să-ți faci datorința!

Mirza dete din cap.

Spachii sloboziră frinele cailor, țintă spre Moldova. Dar cum ajunseră în dreptul pădurei, ca izbiți de o mână nevăzută, sute dintr'înșii să prăbușiră la pămînt! Aerul era plin de zbirnăirile sașeților, ce le trimiteau Moldovenii din deșirul arborilor. Toate ținură însă numai o clipă. În cealaltă, ceata lui Brateș, își ridică coșurile în rînd și din 300 de guri plecă ca un uragan ucizător deodată strigătul: Trăiască Moldova!

Roibii izbiți în coaste o rupseră înainte, și după-o altă clipă vitejii tabăriră ca ingerii morții peste dușmani. Măcelul să începî, dar numai pe drumul mare. În pădure domnea liniște, numai roiul ucigător de săgeți povestea de oștirea ascunsă în trînsa.

Așa era porunca: să-l lase pe Brateș să moară cu vitejii lui, și voința muribundului pentru Român, e totdeauna sfîntă.

Oștile dușmane să împingeau înainte, minate de ochii poruncitori și încruntați ai bătrînului Sultan, care încunjurat de un zid de aur, privea încruntat la lupta din vale, cum să mîna turma la căsăpie; Brateș lupta în frunte, tăcut, cum îi era firea. Mîna să ridica și cădea ca o mașină bine întocmită, luînd cu fiecare cădere o viață de pe pămînt. Iar ceialalți făceau asemenea.

Strigătele înfiorătoare, pocnetele de sînețe și buibitul surd al tunurilor, ai căror plumbi legați cu lanțuri, secerau ceata bravilor, umpleau aerul de groază. Vitejii însă luptau înainte, tăcuți, treji, îngrozitori.

În clipa în care-l ochi Mohamed, zidul de aur al ienicerilor să și puse în mișcare.

Ienicerii năvăliră în pădure, unde-i oprî zidul Moldovenilor. Tabăra moslimă scoase un strigăt de turbare, cînd să văzî dușmanul ascuns, prin ploaia de săgeți.

Măcelul deveni acum general, înfricoșat.

Pe de-o parte armile turcești, minate de porunca năpraznicului subjugător de neamuri, să azvirleau ne-bune în lupta ce le aducea moartea în mii de chipuri, pe de altă parte Români închinați morții, apărînd cerbicos fiecare palmă de pămînt!

Stefan își părăsi locul și să amestecă printre luptători. Arcurile zbirnăiau ducînd morte cu sine, iar ghiulelele de tun tăbărau izbînd printre crengile pădurii, ce nu dase de topor.

Nicolae Brateș să vedea împîns din ce în ce spre pădure. Moartea pe semne îl încunjura, deși o căuta în adins, azvirîndu-să în încăerările cele mai dese.

Bravii lui cădeau murînd, fără nici o vorbă, fulgerați de săbiile strîmbe ale Spahiilor crunți, în rîndul cărora băgaseră atîți morți. Holda de dușmani era însă atît de deasă, încît movilele de morți nici nu puteau fi luate în seamă.

Pe la amiaz Spahii să deteră îndărăt, ca la poruncile amenințătoare ale agalelor, să se zvîrle din nou asupra lui Brateș, mai crunți, mai turbați ca mai naintea!

De cinci-ori calul lui Brateș căzî lovit de lănci; și el de cinci-ori să asvirli pe un altul, năvălînd din nou în rîndurile dese.

Măniile oștenilor înțepeniră de atîtea lovituri, vitejii începeau să obosească. Rîndurile lor scădeau vîzînd cu ochii.

De-odată Brateș, care era în frunte, ridică dreapta în sus, iar stînga o duse la capul peptului. Fața lui, roșie de măcel, să făcî albă ca varul, iar trupul uriaș să cutremură în șea.

Spahii scoaseră un strigăt de bucurie.

Brateș să întoarse spre pădure, căutînd cu ochii pe Voevodul său iubit. Și cînd acesta, vîzînd cele întîmplate, eși în luminișul rariștei, boerul să însenină la față, își strînse încă odată puterile, strigînd:

— Măria-Ta! Nicolae Brateș îți dorește mult noroc... să trăești... Măria-Ta... și Moldova... Mol...d...o...va-a... să tră...ias...că!

Eroul să rostogoli din șea ca un stejar trăznit.

Spahii, năvăliră turbați spre cadavrul viteazului să-l răpească, să pună mîna pe cap, pe care l'ar fi plătit scump Mohamed tiranul.

Vitejii lui feciori făcură însă zid între el și între dușmani.

Să născî o învălmășală îngrozitoare în jurul eroului trăznit. Și până ce unii opreau călăii, cari sbătăceau furios, Tudor căprarul, bătrînul copil credincios, îl ridică înaintea sa pe cal și să repezi cu povoara scumpă în pădure, țintă spre locul unde văzî mai nainte stînd Voevodul.

Acolo îl coborî jos și-l așeză la picioarele lui Stefan.

Voevodul oțelit în lupte, minat de simțămîntul recunoștinței, să plecă asupra mortului și-l sărută pe frunte.

Bătrînul căprar sta răzimat pe sabia-i lată, pe

a cărei tăiș să strecura în vine negre sîngele spahiilor uciși, oprindu-se în peri răsleți și fărîmături de oase.

Apoi rupse crengi verzi, împodobind racla, pe cînd în jurul lui moartea secera la vieți.

Din rîndurile luptătorilor să desfăceau rînd pe rînd pretenii puțini rămași în viață, grăbind să-'l mai vadă o clipă și apoi să-'și ia locurile în fața năpraznicei morți.

Veni bătrînul Stanciu, Steful lui Isac vîntătorul de Tătari, Ivașcu lui Hrîneu, Dajbog, spătarul Mihai, Ilea lui Huru comisul, stînd tăcuți, gîndindu-se că peste cîteva ceasuri, caii Spahiilor vor zbura peste trupurile lor.

Ear Stefan uitînd de învîlmășeala luptei, luă o mână din pămîntul umed al pădurii și-'l puse pe pep-tul lui Brateș.

Și pe cînd ceialalți să uitau la dînsul, zise:

»Dormi în pace, viteazul meu tovarăș. Să ai pace, pacea care o ai căutat Moldovei și nu o ai găsit, acum să o găsești. Pacea țării tale, pe care o ai iubit, nu ai ajuns să o vezi. Glia Moldovei să-'ți fie ușoară. Să afli pace!»

Pretenii să respirară la locurile lor. Lupta devenia din ce în ce mai turbată.

VI.

»Au căzut luptîndu-se nepoții lîngă bunici«. Bătălia sîngeroasă dela Războeni — Thermopila româ-

nească — s'a sfîrșit. Adumbriți de ramurile tăcute ale pădurei, ei își durmeau somnul etern, vitejii copii ai țerii sărace, zece mii de eroi. Și-au dat sufletul în tunetul fulgerător al tunurilor dușmane, în mijlocul strigătelor de biruință, cu sufletul amărit, cu gîndul la țara ingenunchiată.

Și-au vîndut însă scump viața. Mormanele de dușmani, înaintea fiecărui boer, au pus mărturie despre vitejia lor.

Voevodul a scăpat în munți, el nu a fost să moară, cei douăzeci de feciori a lui Brateș, rămași acum singuri, l'au răpit cu sila din mijlocul ospățului de sînge.

* * *

Cînd apoi oamenii să pogorau din munți, ca să îngroape pe morții lor, spuneau că cel mai mare morman de dușmani morți, l'au găsit sub un stejar, lîngă care zăcea întins un ostaș bătrîn, mutilat cumplit, și un cadavru fără — cap. A fost căprarul ce a căzut apărînd trupul stăpînului său iubit.

Ear în scoarța bătrînă a stejarului o mână neis-teață, a săpat cu junghiul din buchi strîmbe, mari, slavone, cuvîntul „P A C E”.

Moldova?!... ea a scăpat. La prohodirea eroilor, ce a urmat după trecerea urgiei, s'a adunat întregă Moldova, căci fiecare casă își avea mortul ei.

Mihail Gașpar. (Sorin.)

ȘEZĂTOARE DIN SĂCEL

Concursul literar al „Familiei Române“.

TRISTIA

— Admisă la concurs —

Ca de-un foc aprinsă-i zarea!... Rumeniți se lasă norii
Peste virfurile 'ncinse în atit belșug de soare.
Cită sete de viață!... Stropi zvirliți de roata morii
Strălucesc pe prundul gîrlii, ca mîndre mîrgăritare.

Par'că nu s'ar mai întoarce, cu atita duiosie
Cată soarele în vale, la cei gîrboviți pe coasă...
Doar atita parte-'n lume mai au ei... De-o vecinicie,
Tot așa i-a prins sârmanii, mucenici cu fața arsă.

Ce domol să scurge Oltul... Și cu el un cântec pierde
Printre plopii de pe maluri. Ca o rugăciune sfîntă
Tremură pe luciul apei, glasul în nemîngăiere.
Cît de trist e... Par'că doina, toată jalea lumii-o cîntă

Soarele pleoapa 'nchide!... Blindă pace el invoacă
Și al umbrei vâl pe toate se întinde deodată!...
Doar în țintirim pe coastă, unde doi copii se joacă,
Peste crucea cea mai, nouă — cade-o rază 'ntirziată!...

Gîba pescarul.

(Urmare).

Băieții să îndesau unul de altul, prind
putere, curagiu, devin tot mai neas-
timpărați, prin hirăitul celor mai mici să aude hămăiala
răgușită a celor mai zmulși.

— Ni, moșule, că luonu Vîntului, zvirle cu zbruși...

Vorba nu era sfîrșită și cel cu pricina îi și lipi
mîncătoarea, cu un pumn, ce scoase niște răgușeli du-
reroase, chiar din coșul pieptului.

— Mă! astoaiete, că de mă scol de ici, și sfinții
din cer or plînge de mila ta...

Ferit'a sfîntul să mai poată acăța vre-un pesculeț
cît de cît, — de cînd tăbăresc în juru-i puzderia de
hoțomani...

Moșul dezleagă traista, scoate merindeața și-'și
întinde amiaza. La ciți-va pași copilașii încă s'așează,
și-'l cuprind într'o jumătate de cerc. Urme slabe de
teamă tot mai sunt în sufletul celor mai răsăriți, cari
au fost și mai mari în fleură.

Ca să se încredințeze, să fie odichniți în inima
lor, c'aieva moșului i-a perit toată ciuda și cătrăneala,
unul să tîrie pe furiș până mai în apropiere, își razimă
cotul lingă talpa de porlog, altul îi rade glodul nezvîn-
tat, ce-a tras piciorul moșului pîn' din sus de genunchi,
într'un ciorap cenușiu.

Un șoldan cu barba proptită pe coatele îngropate
în iarba lui Tatin, — își poartă sclipirea de cicoare, de
pe merindeață până la gura moșului, de aici pe me-
rindeață, niște mîrgăritare lungi izvoresc din gura des-
clestată, și șerpuesc la vale pe brațul golaș, dela o
vreme vederea să împăingenește, minuțele slăbesc, ca-

pul scapătă, și fața rămîne înghițită de iarba lată în
foi și verde ca saschjul. O albină greoaie, cu coșările
îndesuite de aur, a greșit și ea sârmana, va fi gîndit
că părul de filumină îi vre-o floare...

Moș Giba să teme de năcaz! Dreapta își încîrligă
degetul cel lung, îl proptește în nodul celui gros, pe
îndelete mîna cercuită să apropie, degetul cel lung
dintr'odată, înieptat să oblește, și biata albină sare cît
colo înprăștiindu-și aurul în ploaia razelor ferbinți...

Scăldatul i-a înmuat pe băieți, i-a supt rău, le corăe
mațele, ca niște coarde de gurdună, unul mai mititel,
cu ochii limpezi, umezi, privește lung, răpit de lăcomie
și cînd pescarul își zmîncește, își întinde, își lungește
înainte înghițitoarea, ca să dea drumul bucătorei ce
să 'nbie și codește, — atunci bălanul de el, fără să
vrea, — scapă, mână o înghițitura seacă în pîntecele
lipit de coaste.

Moșul îi pricepe durerea hemeselii, îi întinde un
călcîiu de săcară frămîntată din neghină, (de muerea
lui) și-i mai opăcește din chin.

— Măi șerpilor! văd că vi-i foame măi, de nici
cu ochii nu mai vedeți bine...

— Foame zău, moșule!...

— Io așa știu, că voi aveți și casă și părinți...

— Avem moșule, da-'i cald... și...i...

— Apoi bine măi hoților, dacă nu vă dumiriți
chiar de locul-locului... tot atita-i de mine, vă dau i-o
cite-o strujană... numai să vă spui una! Știți? ce! Voi
cu toții ave-ți gunoi de an. Și dacă aveți cu toții, să

mereți, măi leilor, și tot insul să-mi sape cite-o legătură de conopiștirițe...

— Om mere moșule, dacă ni-i spune și nouă povestea cea mîndră, ce-ai spus'o și lui luonu Vintului...

Moșul, șiret, le ia ochii pe rînd, spre cetire.

— Bine! măi pui de șerpi, v'o spui, numa tot capul de copil, să aducă cite-o legătură de bidigăanii de celea, știți voi de cari, aduceți și rime dacă nu-ți găsi de altele...

E chiar în nămezi și căldura stă să te doboare de pe picioare... Băeții înmuiiați de nădușală să înbie, să codesc, și li-e oare-cum să părăsească drăguța de umbră. Un șoldan oacheș își înecă capul într'o tufă de salcie, iar' picioarele întinse și-le prăjește, ca un șerpe, ce-'și frige trupul — în dogoreala soarelui.

Alții stau buburuz, cu mâinile încopciate, strîng

genunchii strîmbați, aduși spre fălcile, ce adese-ori să uită descleștate și viorelele par'că nu să mai pot deslipi de gura moșului.

— Fire-ați voi pui de hoți să fiți! Ce mai așteptați? De ce nu porniți odată?

Cătrăneala sforăe în tot trupul, în răstimp să nădușă și fața i-s'aprinde; e ca și un rac.

— Scoli măi Justine!

— Scoală-te tu mai întii, c'apoi și io m'oi scula...

— Ba io nu, făr dacă ti-i scula tu...

— Cine-i înainte un blid de plăcinte, cine-i înapoi un blid de mazăroi... începe moș Giba, spintecînd umbra salciei cu coada cenușie-gălbue a pescuțului, ce-l ține ridicat în văzduh, gata să-l arunce celui ce-a fi mai harnic.

(Va urma.)

Tablouri de vînzare la administrația „Familiei Române“.

„Ecce Homo“, de L. Crosio.

Dimenziunile: 50/72 cm. + lățimea cadrului.
In cadru dn mabagoni roșu 22 cor.

Mater Dolorosa, de Crosio.

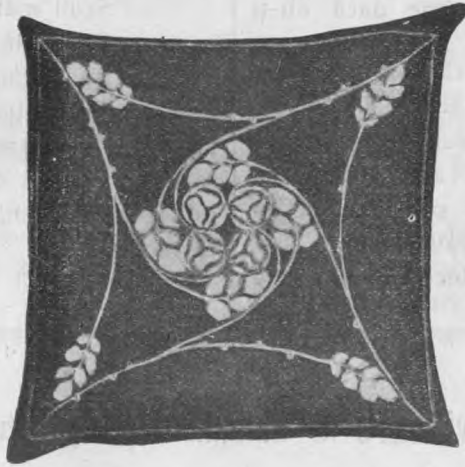
Dimenziunile: 30/72 cm. + lățimea cadrului.
In cadru de magaboni roșu 22 cor.

Ambele tablouri împreună 40 coroane.

Curierul modei.

Până cînd aerul prea rece nu e prielnic lucrărilor din grădină, bunele gospodine mai pot să-și afle cîte-o îndeletnicire prin casă. Apropiindu-se Paștile, un cadou, o surpriză va fi bine-venită. De pildă o periniță pentru mama, pentru cînd va vini din grădină, suflată de vînt, bătută de soare și frîntă de oboseală, ori pentru tata, care a ieșit din zori cu plugurile la arătură și vrea să-și împlinească somnul după prîns.

Dăm cîte-va modele, alegînd de acele cari pe lîngă forme nouă, elegante, mai sunt și foarte ușor de executat, cu niște cusături, cele mai simple posibile.

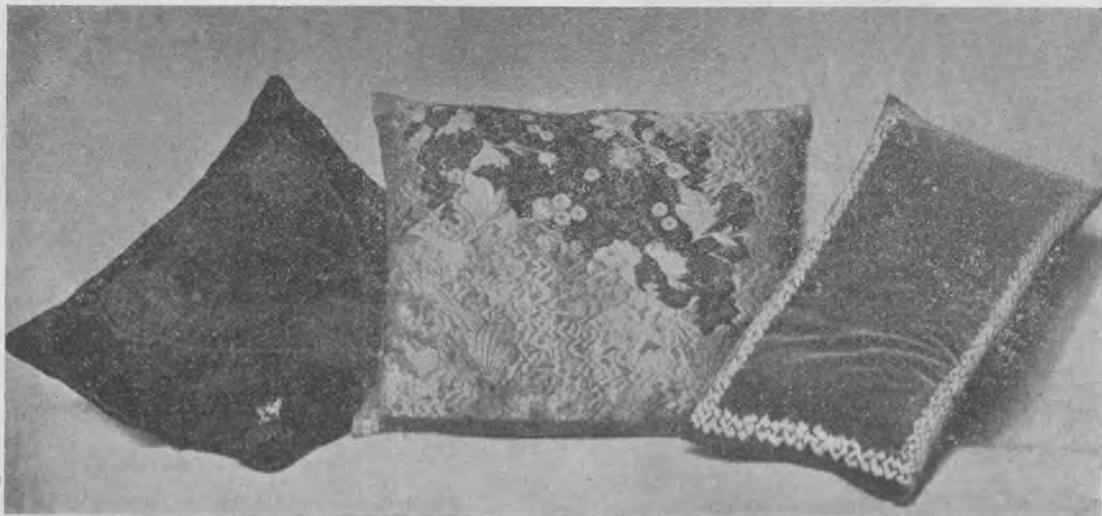
Desemnele le poate face de pe modele de aci ori-cine, avînd cît de puțină dexteritate, și copiarea lor de pe hîrtie pe stofă, nu este lucru greu.

Clișeu cu trei perini împreună îl dăm pentru a oferi o mai mare variație de motive și aranjament. Va plăcea mult mai ales cea dinții dintre acestea, aceea cu inimă sau triunghiu arcuit, în colțurile căruia sunt potrivite flori mari.

Motive de decorații naționale vom da într'un alt număr.

La revedere:

Elena E. Bolcaș.

Priveagul și Speranța.

Peste freacățul de valuri, — ce'n avântul lor fanatic
Să frământă spumegate și să 'nvoalbă nebunatic
Zboară șoapte învălitate într'un farmec tăinuit,
Cari vibrează și răsună până 'n golul infinit:
— Tu ești soarele vieții, Tu ești gloria divină,
Tu, Speranță adorată! — De pe fruntea ta senină
Strălucesc cununi de lauri, iară chipu-'Ți maestos
Pare-un geniu, ce străbate vremile victorios.
Tu plutești în sfere line în adîncă vecinicie,
Tu dai magica putere și sublima armonie
Vieții dulci surizătoare! — Cînd lucește zîmbitor
Printre nori de suferințe chipul Tău fermecător,
Fericirea, visătoare, din adîncuri viu răsare
Răspîndind prin negrul haos ale ei mărgăritare

La pîrlazul vecinicie, unde cerul să 'ncrunta
Plaiuri pline de lumină să întind în urma ta;
Cerul vieții să 'nsenină, din izvoarele iubirei
Vise dulci învăluite în balzamil fericirei
Curg șiraguri și dezmeardă tainic sufletul duios
Zbuciumat de crunte neguri din trecutul dureros.
— Tu inspiri viață nouă și din inimi împietrite
Ștergi cenușa suferinței ș'amintirile 'negrite;
Tu resfiri prin lunca vieții, pe-unde treci în falnic zbor
Raze dulci de mîngăiere pentru suflete cu dor...
Priveagul, ca atîția alții, am crezut dulceli chemare
Și-am urmat'o.
Ci de mult apus'a 'n neguri crunte de dureri rebele
Mîndrul soare al Speranței de pe cerul vieții mele.

*
**

CRONICĂ

La jubileul de 70 de ani dela înființarea „Gazetei Transilvaniei“ în săptămîna trecută (12/25 Martie) i-s'au adus acestui vrednic ziar urări de bine din partea tuturor, cari pătrund însămnăta-tea ziaristice în vijeliuita viață a neamului nostru. Remarcăm închinarea colegială a pressei române din toate părțile și de toate colorile.

În Ianuarie, pentru cînd să anunțase mai întîi jubileul și cînd „Familia Română“ nu să pornise încă, redactorul acestei reviste, a trimis directorului „Gazetei Transilvaniei“ următoarea telegramă:

„Celui d'întîi stegar, — închinarea tinerului gregar

Lucian Bolcaș.

*

Țărani români din Nogiorid (lîngă Oradea-Mare), conduși de preotul și povățuții de învățătorul lor, au jucat în ziua de 1 Martie n. o piesă lungă, „Logodna dela Sfîntul Ion“, dramă populară în patru acte, de Fr. Carmini. Mulți dintre actorii diletanți din Nogiorid nu știu nici scrie nici ceti, și și-au învățat nu numai rolurile, ci și întreg mersul acțiunii, de rost. De sufler n'a fost nevoie. Acei cari au fost de față au rămas uimiți de istețimea cu care acești țărani s'au achitat de rolurile lor și de străduința și dragostea cu care au putut învinge atîtea greutăți.

*

„Irena“ o dramă în patru acte de dna Neli Cornea are o acțiune bine încheată. Conflictul e puternic, concepția reală, luată din zbuciumările vieții noastre de azi, în care se mai află destule eroine ca Irena Zănescu, vrednice de a fi idealizate. Trebuie numai sufletul luminat și simțitor, care să le vadă și să le dea plămîuirea artistică. Irena Zănescu e mar-tira unui bărbat prea ușuratic, pentruca să-și știe

prețul nevasta, dar destul de iscusit pentru a-i pră-pădi zestrea în cel mai scurt timp. Zănescu ajunge în casa de nebuni, iar Irena cu doi copii, ruinată duce un trai chinuit. Cîștigă cît poate cu lucrul mî-nilor ei, dar adese-ori credincioasa servitoare Sultana care n'o părăsește nici în zilele rele, pune din eco-nomiile ei ca să se ajungă pentru lipsele cari nu mai pot fi dovedita Gruia, însurat, să aprinde de o pasiune pentru Irena. Pasiunea aceasta devine tot mai stăruitoare în urma rezistenței Irenei.

Starea soțului său, boala copiilor, lipsele și poate chiar foamea ar putea să o facă pe Irena să se gin-dească asupra propunerilor unui om puternic ca Gruia. Zănescu moare. copii mor și ei, Gruia venind să-i ofere căsătoria nimerește cînd al doilea copil își sfîri șește agonia. O strălucire de o clipă în ochii Irenei cari să întunecă din nou și ea cade, zdrobită de du-rieri.

„Iar' s'a stîns lumina redeștăptată o clipă.—Sunt vorbele lui Gruia.

Iar' Irena aiurează:

— Nu mai este aici nici floare, nici muzică (cu privirea moartă în aer). Rana sagetă... doare. Ar fi fost o minune... îngînarea luminei cu întunerecul mă chiamă... Mai stăi... sunt obosită, legată de țărînă... o mână de cenușe... iată zbor în văzduhul poleit. (Cade grămadă).

Gruia (sfășietor):

— Irenol!

„Irena“ va fi cetită cu plăcere și la noi. Prețul e de 1 leu și 50 bani.

Să poate procura și prin administrația noastră, dacă ni-să trimite odată cu prețul și 10 bani pentru porto postal.

*

„*Troducteri Libere*“ de Elena Farago ne învoacă aceleași gîndiri, pe cari dl I. Adam le pune în postscriptul traducerilor din Maupassant. Perle măiestre de ale celor mai măiestri poeți francezi și unii germani în o redare măiastră care face ca traducerile să poată fi gustate cu aceeași plăcere ca și origina-lele care face să poată fi gustate cu multă plăcere și

de acei, cari au gustat originalele... Ar fi un câştig însemnat pentru literatura noastră săracă în traduceri bune, dacă traducerile libere ale Dnei Farago și-ar urma șirul înainte. Prețul 1. Leu. Să poate comanda și prin mijlocirea administrației noastre.

*

„Puișorii“, nuvela de I. Slavici începută în numărul de față, nu e terminată aci! Din greșală a rămas afară avizul că „va urma“. Dar' să urmează în numerii viitori!

*

Două traduceri. „Nuvele alese“ de Guy de Maupassant și „O noapte de Crăciun“ (în original Ciistmans Carol) de Ch. Dickens, traduse cele dintîiu de Ion Adam iar cea din urmă de Marius — ni-se trimite dela librăria Alcalay drept nr.ii 312 și 314 ai „Bibliotecei pentru toți“.

„O noapte de Crăciun“ are un cuprins moralizator. Scrooge, eroul acestei povestiri e un sgîrcit fără suflet și fără omenie. În noaptea de Crăciun el visează visuri ciudate, cari îl impresionează atît de mult, încît firea i-să schimbă și devine generos.

Nuvelele lui Guy de Maupassant nu le-am putea recomanda tinerimei. Damicellele tinere nu le-ar putea ceti fără a li-să înroși obrăjiorii. Valoarea lor literară nu mai trebuie însă discutată și nu e nevoie să se mai facă apologia geniului lui Maupassant stîns în floarea vieții după-ce și-a făcut un loc printre clasicii literaturii universale. Traducerea dlui I. Adam e plină de farmec.

O dovadă despre felul, cum traducătorul își înțelege chemarea aflăm în postscriptul ce li-să adauge traducerilor.

„Dacă pe lingă timiditatea și încercările editorilor nostri rari, ar veni în ajutor și alte împrejurări mai hotărîtoare, s'ar putea traduce în limba română mai mult și cu mare folos, atît pentru aducerea multimei cit și pentru formarea limbei noastre literare. Aducînd în limba noastră lumea și gîndurile din operele celebre, vom lărgi mult sfera de aplicațiune a vorbelor noastre, iar nuanțele rafinate din alte limbi, vor sili și vor mlădia graiul nostru, ca să devină mai îndemînatec“.

~~~~~

Răspuns la „O întrebare“ din nr. 1 al „Familiei Române“.

La întrebarea din nr. 1 răspund. Ascultați: Grijă de care mă preocup este altarul bisericeii, cuvîntul evangheliei și cultura națională. — Sufletul țaranului să fie al nostru; iar' pentru asta, lumină, multă lumină, întii, și numai la urmă o bancă la Aleșd.

Pentru lipsa filialei »Bihorenei« acolo, scrieți, Vă rog, direcției din Oradea-mare.

Peste tot, nutresc principiul: „Gutta cavat lapidem, non vi, sed saepe cadendo.“

M.-Telegd, 8/21 Martie 1908.

Al. Muntean al lui Vasile,
protopop ort. român.

*

Nota Redacției: Răspunsul acesta, poetic și plin de mîndria conștiinței unei datorii sfinte, — nu este, totuși, acela, pe care am dorit să-l provocăm prin punerea întrebării din nr. 1.

Afel rămîne și pentru mai departe deschisă întrebarea:

Pentru ce Români din valea de sus a Crișului-repede, nu înființează o bancă la Aleșd sau în alt loc potrivit? Ori, pentru-ce nu să face acolo, cel puțin, o filială a Bihorenei?

~~~~~

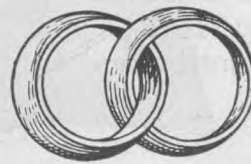
PETRECERI

Șezătoarea literară și artistică a III-a a tinerimei române din Cluj s'a ținut în 22 Martie n., în casina română, cu următorul program: 1. Cuvîntul de deschidere de L. J. Dan; 2. Popoviciu: Serenadă, cor; 3. Conferința de Valentin Drăgan; 4. Uhland: „Blastămul bardului“, decl. de Leon Bancu; 5. Vidu: „Auzi valea“, cor; 6. Eminescu: „Strigoii“ (fragment) decl. de Nicolae Brăteanu; 7. Porumbescu: „Marșul economilor“, cor.

Măestrul corului: Victor Ungur. După șezătoare a fost convenire socială la „Hotel Biazini“

Correspondent.

~~~~~

LOGODNE

*Dna Elena Hosszu n. Szilosi din Bistrița și dl Dr Octavian Utalea, avocat în Rodna-Veche.

*Elena Crenian din Reșița-Montană și dl Petru Vucu, paroch ales în Bocșa-Română.

*Dșoara Valeria Pap, cunoscuta cîntăreață, s'a logodit cu dl Silviu de Herbay, colonel ces. reg.

~~~~~

MORTI

† Nicolae Rusu protojude în pensiune, prefectul fondurilor centrale școlastice și de stipendii din Năsăud, a murit în 20 Martie.

† Aurel Șenchea, învățător în Zernești a murit la 8 Martie n.

† Vasile Cioban, miner fruntaș, tatăl dnei Maria Botiș din Arad, a murit în Bucium.

Romul Vasilichi, absolvent al cursului pentru conducătorii cărților funduare a murit în vîrstă de 24 ani în Șerling.

† Vincențiu Cernetișu fost învățător în Moșnița, a murit în Timișoara, în vîrstă de 92 ani. Repausatul a împlinit 42 ani în slujba luminării poporului.

~~~~~

Ilustrațiile noastre.

Moldoveanul din frumoasa Bucovină, care impodobește pagina d'întii al acestui număr, ne face să ne amintim de mîndria ostașilor lui Ștefan-cel-Mare despre a căror gloriei ni-au rămas atîtea minunate poemiri.

Portretul Dlui Ioan Slavici va fi cu drag primit de cetitorii, cari au parte să guste din coloanele acestei reviste, fermecătoarele povestiri ale măestrului.

Avem de altfel promisiunea unui distins coleg în ale ziaristiceii, care ne va face să revenim asupra acestui portret.

Bucuria mamei: un tablou de Reynolds, înfățișând pe duceasa de Devonshire cu fiica sa.

Șezătoarea în Săcel cu tipurile sănătoase de Români dela sate, o reproducem de pe o fotografie, pe care o avem din bunăvoința Dnei Aurelia Pop din Săcel.

POSTA REDACȚIEI

Dnei *Cornelia Popovici*, în *Reșița-Mont*. Mulțumim pentru-că ne aduceți aminte. Ne-am gândit și noi. Dar' n'am apucat să ne punem și gândul acesta în practică până acum. Vom căuta să satisfacem în viitor.

Dșoarei *Miți* în *Posmuși*: Primim cu plăcere. Cum nu? Ne pare bine, cînd să află cetitoare, cari să ne arate interes și în felul acesta.

„*Inima mea*“ dovedește destul talent pentru ca traducătorul ei să ne poată trimite traduceri și mai bune. Il rugăm. Până atunci o ținem și pe aceasta, pentru a putea face apoi o comparație.

„*Seara*“, „*Orfana*“, „*Imputare*“, „*Sfirșit trist*“ intru-nesc oare-cari calități, dar' nu să ridică până a putea fi admise la concursul literar.

f De ce ne mărităm ?

Un statistician al unei reviste franceze publică de curînd rezultatul întrebării de mai sus, adresate la o sută de domnișoare din cercul cunoștințelor sale. Și răspunsurile sunt interesante. Cinci domnișoare vor să se mărite, ca să poată umbla singure pe stradă, să scape de garde-dame. Zece: ca să-și poată petrece libere; Cinci: să poată călători; șapte: să-și aibă locuința lor; patru: ca să aibă copii, 65: ca să fie măritate, iar patru a declarat că nu vreau săse mărite. Din o sută nici una n'a invocat motivul dragostii. Rezultatul în mic al acestei statistici e cît să poate de trist. Probabil însă că nici una n'a dat răspuns sincer.

Ce e viața?

Nu este nimic în lumea aceasta, ce să fi a stîrnit atîta bătaie de cap, ca problema vieții. De cînd lumea e lume, decînd omul a ajuns la conștiință, toți învățații, scriitorii, toți nebunii și înțelepții au căutat să dea o definiție hotărîită vieții omenești. Și încă n'a ajuns nime să cristalizeze problema aceasta într'o formă care să eschidă pe toate celelalte.

Dela Socrates începînd, care mai întii a vorbit despre „moartea care să numește viață“, până azi n'a fost scriitor pe care să nu-l fi ispitit problema vieții. Dar miilor de până acum le vor succede alte mii și milioane de definiții și scopul tot nu va ajunge la izbîndă.

Frămîntarea cugetelor a descoperit cele mai interesante concluzii asupra problemei vieții, al căror mozaic să împistriteară zi de zi, cu cele mai bizare definiții ale modernismului extravagant de azi. Iată aci cîteva spicuri:

— *Pitagoras*: Viața e teatru, intri, privești și pleci.

Desportes: Viața e o floare spinoasă și veninoasă. Dimineața e involtă, seara să ofilește.

Ligue: Viața e cântec. Să termină cum să începe: cu gingăvire.

Voltaire: Viața e copil, ce trebuie să il legeni până adoarme.

Sterne: Viața e simfonie croită de un mare compozitor și predată surzilor.

Sarcey: Viața e un meeting în care cu cotul trebuie să-ți faci cale, ca să ajungi la loc bun.

Houssay: Viața e bal mascat.

Pailleron: Viața e salbă de mîrgăritare, al cărei fir e speranța.

— *Souvestre*: Viața e trăsura rea, care ne duce la gropă.

Oscar Wilde: Viața e mult mai însemnată decît să o poți discuta serios.

— *Goette*: Viața întregă e: vrei ce nu faci, faci ce nu vrei.

— *Rascoln*: Viața e o comedie pentru cel-ce o observă, tragedie pentru cel-ce o simte.

Seneca: Viața e un torent.

Max Nordau: Viața e o luptă și puterea de a trăi, îți dă dreptul să trăiești.

Heine: Cea mai rea boală e viața, și numai moartea o poate lecu.

Schiller: Viața să aseamănă cu mușcătura de albine. Leacul amîndurora e pămîntul.

Claude: Viața e o „suncă“, din care cei mai mulți oameni nu gustă decît osul.

— *Dancourt*: Viața e un fir ale cărui capete le ține Dzeu, iar dracul face noduri în fir.

Drauen: Viața e — plățirea datoriei.

Hans Clauen: Viața e „pantaloni“, a cărui curea e speranța.

— E prăjitură în care lipsește dulceața.

— E vin, care cu cît stă mai mult să face oțet.

Am putea continua la infinit cu spicurile acestea, cari de cari mai interesante. Cele mai multe dovedesc spirit ager, ori cugetare profundă.

Din întreg caleidoscopul nemărginit de definiții, cel mai frumos și mai nimerit ni-se pare neîntrecutul Coșbuc, care mai simplu, dar mai frumos ca oricare să întrebă: „Viața-i fum ?

— O, nu-i adevărat,
Război e, de viteji purtat!
Viața-i datorie grea
Și lașii să 'ngrozesc de ea.
Ea ni-s'a dat ca s'o trăim.

Sebastian.

Dezlegările giciturilor

din Nr. 2—3.

I.

Cimilituri, de Cornelia Langa.

1. Vinul.
2. Nimic.

II.

3. Gîcitura ilustrată, de Alina.

Cu perdelele lăsate,
Şed la masa mea de brad,
Focul pilpăie în sobă
Iară eu pe gânduri cad.

4. Intrebarea literară:

Versurile sunt strofa I din poezia „Singurătate“, de Mihail Eminescu.

Dezlegări ne-au timis:

(Numerii puşi între paranteze, însemnează giciturile cari au fost dezlegate bine.)

Doamnele: Ana Pălăgeş, Năsăud, (1-2-3-4); Eugenia Preda, Avrig, (1-2-3); Carolina Pataký, Zazar, (1-2-3-4); Elena Muntean, Tileagd, (1-2-3-4); Paraschiva Călnicean, Chesint, (1-2-3); Văd. Sabina Opra, Vişag, (1-2); Ana Ienea, Lugos, (2-3-4); Olympia Damian, Brad, (2-3-4); Maria Olde, Ferendia, (2); Cornelia Popovici, Reşiţa-M. (2-3-4); Aurelia Pop, Săcel, (2-3-4); Florica Pamălie, Sibiu, (3-4).

Dşoarele: Miţi Russu, Poşmuşi, (1-2); Sylvia şi Eugenia Jourca, Reşinar, (1-2-3-4); Zoîţa Lucaciu, Blaj, (1-2-3-4); Virginia Grivase, Năsăud, (1-2); Naneta Novăcescu, Cacova, (2-3); Maria Elisabeta Pioras, Rodna-Nouă, (2-3-4); Mariţi Tahişiu, Sângeorzul-Român, (2); Lucreţia Martinovici, Topoloveţ, (2); Iulia Mariţi, Regina Roman, Meinthiul Gherlei, (2); Sabina Maior, Aiud, (2); Hortensia M. Dima, Hunedoara, (3-4); Maria Feneş, Făget, (3-4); Constanţa Cheţian, Demşuş, (2-3); Paula Precup, Corbu, (1-2-3-4).

Domnii: Valentin Drăgan, Cluj, (1-2-3-4); Emil A. Chiffa, Bistriţa, (1-2-3-4); Petru Cârstean, Sirete (Bucovina), (1-2); Nicolae Suci, Arad, (1-2-3-4); Virgil Nistor, Sibiu, (1-2-3-4); Augustin Folea, Blaj, (1-1-3-4); Silvestru Mureşian, Rodna-veche, (1-2-3); Miron Popovici, Bocşa-Română (1-2-3-4); Ermil Roşală, Gernesig, (2-3-4); Nicu Ilozan, Braşov, (2); Nicolae Pop, Tohanul-vechiu, (2-3); George Burlea, Barcan, (2-3-4); Petru Poptomaş, Csefa, (2); Simion Oros, Şimleu, (2); Mircea Tomas, Tohanul-vechiu, (2-3-4); Costi Stanca, Petroşeni, (2-3); Sandi Mogoş, Nicolint, Alexandru Băneas, Chendilona, (3-4); Traian Mihăilă, Beiuş, (3-4); Gavril Popoviciu, Sudrighin, (3); Biblioteca societăţii „Petru Maior“ Budapesta, (3-4).

Cimilitura a 2-a mulţi au dezlegat-o: „Sărăcia“. E corectă şi așa, dar nouă ni-să pare mai precis: „Nimica“, — după cum ne-a indicat şi autoarea.

Dezlegările giciturilor

din Nr. 4,

de Elena E. Bolcaş.

I.

Gicitura de litere:

Mereu va plînge plopul la margine de rîu
Mereu doresc iubito la sinul tău să fiu.

II.

Gicitura după săritura calului.

În ochii tăi eu am aflat
Intrupat.

Al fericirii vis
Şi pentru o rază de suris
Şi inima şi gîndul meu,
Eu ţi-le-am închinat.
Silhuin.

1.

Pentru gicitura de litere din Nr. 4, nu ne-a venit nici o dezlegare.

2.

Au dezlegat bine:

Doamnele: Iuliana Tişca, Năsăud, Matilda Hangea, Năsăud, Ana Ienea, Lugos, Lucreţia Savu, Lancrăm, Silvia Stoica, Satul-nou, Maria Obele, Ferendia, Ana Pălăgeş, Năsăud, Văd. Sabina Opra, Vişag, Cornelia Popovici, Reşiţa-montană, Elena Muntean, Tileagd, Aurelia Pop, Săcel.

Dşoarele: Hortensia M. Dima, Hunedoara, Maria Elisabeta Pioras, Rodna-nouă, Virginia Grivase, Nepos, Maria Feneş, Făget, Naneta Novăcescu, Cacova, Iulia Regina, Mariţi Roman, Minthiul Gherlei, Sabina Maior, Aiud, Miţi şi Silvia Rusu, Poşmuş, Emilia Pinter, Mişca, Paula Precup, Corbu, Eugenia Jourca, Reşinari, Constanţa Cheţianu, Demşuş.

Domnii: Miron Popovici, Bocşa-română, Ermil Roşală, Gernesig, Mircea Thomas, Tohanul-vechiu, Costi Stanca, Petroşeni, Nicolae Suci, Arad, Sandi Mogoş, Nicolint, Gavril Popovici, Sudrighin, Octavian Pop, Blaj, Valentin Drăgan, Cluj.

Rezultatul Sortirei.

Pentru giciturile

din Nr. 2—3.

Premiul I. de două cărţi l-a cîştigat dna Carolina Pataký, preoteasă în Zazar. I-s-au trimis cărţile: „Năvăliri barbare“, de Lucian Bolcaş şi „Raze de lună“ de V. E. Moldovan.

Celelalte două premii de cite o carte le-au cîştigat: dşoara Maria Elisabeta Pioras, învăţătoare în Radna-Nouă. I-s-a trimis: „Vorbe înţelepte“, culegere de Aurel C. Popovici, şi dl Costi Stanca, stud. în Petroşeni. I-s-a trimis: „Din primăvara vieţii“, poezii de Emil A. Chiffa.

Pentru giciturile

din Nr. 4.

Premiile de cite un tablou le-au cîştigat: dna Cornelia Popovici, preoteasă în Reşiţa-Montană. I-s-a trimis: „Înălţarea Domnului“, de Fritz von Uhde, şi dna Ana Ienea, învăţătoare în Lugoj. I-s-a trimis: „Idil la munte“, de Karl Spitzweg.

Premiile de cite o carte le-au cîştigat dna Elena Muntean, preoteasă în Tileagd. I-s-a trimis: „Raze de lună“, de Vasile E. Moldovan şi dşoara Hortensia M. Dima din Hunedoara. I-s-a trimis: „Năvăliri barbare“, de Lucian Bolcaş.

Albumul

de broderii şi ţesături româneşti al dşoarei MINERVA COSMA, cuprinzînd pe 21 table vre-o 160 modele de ţesături şi cusături de toată frumuseţea, executate în culori, precum şi 7 fotografii de cele mai frumoase porturi naţionale din România, Ardeal şi Bănat — să mai pot căpăta la Administraţia foii noastre, pentru preţul original de 16 cor. + 80 bani porto pentru speşele de postă.

*

Să pot căpăta şi două caiete mici, cuprinzînd deasemenea modele frumoase de cusături.

Caetul I., albastru (27 modele) preţul: 50 b.
Caetul II., în culori (20 „) „ 1 cor.
Porto postal pentru ambele caete: 10 bani.